

Nr 740

Av herr Ericsson i Åtvidaberg m. fl., om anslag för svenskt deltagande i världsutställningen i Osaka.

(Lika lydande med motion nr 662 i Första kammaren)

Under åren 1962—1964 började en utbyggnad av resurserna för informationsverksamheten om Sverige utomlands. Vi var på väg att erhålla samma resurser som andra utrikeshandelsorienterade länder i Västeuropa. Genom bildandet av Upplysningsberedningen 1962 inleddes en samordning av den högst splittrade organisation som skall bedriva Sverige-information utomlands.

Under åren 1964—1967 bröts denna utveckling. Anslagen låstes fast på oförändrad nivå, utan att ens kostnadsökningarna kompensades trots en snabbt växande konkurrens på informations- och exportmarknaderna. Samordningsfunktionen som skulle förstärkas när Upplysningsberedningen ombildades till Kollegiet för Sverige-information i utlandet urholkades genom en olycklig och omöjlig kompromiss. Kollegiets befogenheter begränsades och dess möjligheter till aktiva insatser minskades. Trots två utredningar, Upplysningsberedningens egen och den om Svenska institutet, är i dag organisationen lika splittrad som före 1962. Tillskapandet av det nya Sverigehuset kan emellertid ge vissa möjligheter till funktionell samordning mellan de olika informationsorganen.

Anslagshöjningen 1968 om 1 milj. kr. för den rent exportfrämjande verksamheten gav förhoppningar om att dödläget hade brutits. Årets statsverksproposition med oförändrade anslag, inom vilken ram dessutom deltagande i världsutställningen i Osaka 1970 skall genomföras, betyder i praktiken ett kraftigt steg tillbaka. Informationsverksamheten utomlands, inte minst den som är avsedd att direkt främja vår export, kommer därför att drastiskt få skäras ned fr. o. m. budgetåret 1969/70. Det betyder att informationsåtgärder av någon större omfattning endast kan ske i USA, Östeuropa, Västtyskland och Japan, medan den aktivitet som inletts och de projekt som byggts upp i länder som Italien, Frankrike, England, Belgien, Holland, Österrike och Norden liksom på kontinenter som Afrika och Latinamerika i allt väsentligt måste avbrytas.

Andra jämförbara länders satsning på de exportfrämjande åtgärderna har emellertid icke avmattats. Statens anslag för utlandsinformation var

för 1968 ca 7,5 milj. kr. Följande exempel hämtade ur UD:s rapportering från 1968 rörande de statliga anslagen för sådana ändamål kan ur jämförelsesynpunkt vara belysande.

Danmark	10	milj. sv. kr. exkl. anslag för jordbruksexportens främjande
Holland	10	» » » » » » » »
Finland	14	» » » » » » » »
Belgien	18	» » » » » » » »
Västtyskland	39	» » » » » » » »
Canada	110	» » » » » » » »

Mot denna bakgrund är det med starka skäl som Kollegiet för Sverige-information i utlandet begärt en avsevärd ökning av anslagsposterna till samordnad informationsverksamhet under tredje huvudtiteln och kommersiell information under tionde huvudtiteln. Skall Kollegiet för Sverige-information i utlandet på ett någorlunda fullödigt sätt kunna följa upp tidigare satsningar i skilda länder och världsdelar och effektivt axla sin samordnande funktion, bör dess resurser avsevärt ökas.

Speciellt bör denna ökning utöver regeringens förslag gälla den exportfrämjande utlandsinformationen. För att följa upp de investeringar i exportfrämjande åtgärder som redan tidigare genomförts, för att undvika att dessa investeringar i själva verket blir verkningslösa och förlustbringande samt för att ge vidgade möjligheter till marknadsundersökningar och analyser av olika slag i avsikt att öka slagkraften hos den kommersiella informationsverksamheten fordras i stort sett under 1969—1972 årliga öknningar i storleksordningen 2—2,5 miljoner kronor. En sådan resursökning för 1969 i jämförelse med regeringens förslag skulle möjliggöras om man för 1969/70 upprättade ett särskilt anslag för de beräknade utgifterna under året till det svenska deltagandet i Osaka-utställningen, vilka förmodas uppgå till ca 1,5 miljon kronor. Därigenom skulle utrymmet för annan exportfrämjande verksamhet ökas i motsvarande grad eftersom vi förutsätter att de av regeringen förordade anslagen till Kollegiet för Sverige-information i utlandet utgår oförändrade vid sidan av detta extra anslag till Osaka-utställningen.

Det synes oss helt orimligt att Sveriges deltagande i världsutställningar finansieras inom det begränsade anslag som normalt står till buds för Kollegiets för Sverige-information i utlandet verksamhet, i all synnerhet som dessa anslag sedan länge visat sig vara otillräckliga. I andra länder låter man sitt deltagande i världsutställningen finansieras genom särskilda anslag. Det kan sålunda nämnas att Schweiz satsar ca 20 miljoner kronor på sitt deltagande i världsutställningen i Osaka 1970 medan den totala kostnaden för Sveriges del, fördelad på två budgetår, beräknas bli ca 2,5 milj. kr. Schweiz anslår sålunda för en enda åtgärd i ett enda land unge-

får lika mycket som står till förfogande för Kollegiet för Sverige-information i utlandet för dess verksamhet i hela världen inklusive Osaka under tre budgetår.

När vid förra årets riksdag frågan om en snabbutredning beträffande samordningen av de av den exportfrämjande verksamheten berörda helt eller delvis statligt finansierade organen och beträffande det statliga stödet till kommersiell Sverige-information i utlandet aktualiserades, underströks från många håll, inte minst från de berörda organens sida, att ett beslut om utredning inte fick tas till intäkt för att minska resurserna under tiden eller bromsa den nödvändiga fortsatta utbyggnaden av den exportfrämjande verksamheten under utredningens gång. Tydligen är det ändå detta som har skett när regeringen i så ringa grad i årets budgetförslag tagit hänsyn till de begärda anslagshöjningarna. Vi vill därför speciellt understryka vikten av att den exportfrämjande verksamheten icke får eftersättas i avvaktan på utredningens resultat.

Det synes oss mycket angeläget att den av riksdagen begärda utredningen i denna fråga tillsättes och verkställs snarast. Det är hög tid att man snabbt kommer till rätta med den administrativa och organisatoriska splittring som f. n. råder på utlandsinformationens område. Endast genom att man ger hela den organisation som har med den exportfrämjande verksamheten att göra en grundlig men snabb översyn, syftande till större samordning och administrativ rätlinighet, kan onödigt dubbelarbete och tyngande splittring undvikas. Regeringen bör också under mellantiden vidta åtgärder för att stärka möjligheterna för Kollegiet för Sverige-information i utlandet att få till stånd en mera effektiv samordning av de insatser som nu göres.

Eftersom Kollegiet inom den anslagsram som regeringen anvisat inte kan förväntas ens upprätthålla sin verksamhet på oförändrad ambitionsnivå — i stället borde ju ambitionerna i nuvarande läge tillåtits bli väsentligt höjda — kommer framträdanden på svenska mässor och utställningar och andra medel för stöd åt företagens internationella marknadsföring att få skäras ner. Det viktiga stödet för den lovande utvecklingen mot samverkan vid export mellan inte minst små och medelstora företag hotar att ryckas bort. Under de senaste åren har exportdriver i samverkan mellan företag inom konfektionsindustrin givit goda resultat, inte minst tack vare att de backats upp av insatser från Sverige-informationen. Andra branscher som skobranschen, träbranschen, m. fl. skulle behöva liknande uppbackning. Årets minskade anslag ger ej längre sådana möjligheter. Det ökade utrymmet för exportfrämjande åtgärder som vårt förslag syftar till bör möjliggöra en intensifiering av biståndet till små och medelstora företag.

Utöver de skäl som redan anförts vill vi peka på följande tendenser och drag i vår marknadssituation, vilka enligt vår mening ytterligare förstär-

ker motiven för att fr. o. m. 1969/70 väsentligt höja anslagen till den exportfrämjande verksamheten.

En stor del av vår export består av industriprodukter grundade på en avancerad teknik och långt driven specialisering. Vi vet att vi redan under 1970-talet kommer att se produkter skapas, födas, leva och dö under betydligt kortare tidrymd än vad vi varit vana vid, och det fordrar en mycket starkare och snabbare insats när det gäller marknadsföringen. Vi vet att vi redan nu står inför strukturförändringar som kommer att fordra mycket kraftigare insatser bl. a. på marknadsföringssidan för de produkter som skall överleva. Vi vet att t. ex. Östeuropa erbjuder jungfruliga marknader för svenska produkter men att man för att nå därhän tvingas göra kraftiga marknadsinsatser.

Vi vet också att vi med hänsyn till vårt exportberoende kan påverka sysselsättningen genom en effektivare internationell marknadsföring och att vi i detta sammanhang icke kan avstå från ett samspel mellan stat och näringsliv. Vi vet slutligen att typiska hemmamarknadsindustrier tvingas söka sig ut över landets gränser för att avsätta sina produkter inom en mycket snar framtid i mycket större utsträckning än som tidigare varit fallet.

Kollegiet har i sina petita påpekat att det är mycket svårt att på hittillsvarande anslag i operativa medel genomföra den treårsplanering som riksdagen uttalat önskemål om. Det är i högsta grad beklagligt att den hittills förda anslagspolitiken får så allvarliga följder. Även av detta skäl bör ett ökat anslagsutrymme beredas Kollegiet. Det rör sig ändå om en världsomspännande, mångfacetterad verksamhet, som skall bana väg för och stödja en export av storleksordningen 25 miljarder kr. och även presentera Sverige och svenskt samhälle på andra viktiga områden. Vi vill också understryka vikten av att man speciellt när det gäller exportfrämjande åtgärder låter planeringen spänna över en längre tidsperiod, så att tidigare gjorda marknadsinvesteringar ej tillåtes bli helt verkningslösa.

Med hänvisning till ovanstående motiveringar föreslår vi,

att riksdagen måtte under handelsdepartementets huvudtitel anvisa ett särskilt anslag för »Svenskt deltagande i världsutställningen i Osaka» för budgetåret 1969/70 med 1,5 mkr.

Stockholm den 28 januari 1969

Gunnar Ericsson (fp) Erik Hovhammar (m) Sigfrid Löfgren (fp)
i Ätvidaberg

Åke Polstam (cp)

Erik Glimnér (cp)